

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 88/1997 vp laeiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunnalle on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 13/1997 vp.

Eduskunta edellyttää, että sosiaali- ja

terveysministeriö vuoden 1998 talousarvion valmistelun yhteydessä yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa selvittää, voitaisiinko omavastuuosuus poistaa työttömyyspäivärahasta työmarkkinatuella siirtyvien osalta.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/1984) 5 §:n 1 momentin 10 kohta ja 6 momentti sekä 7 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentin 10 kohta laissa 620/1991 ja 6 momentti laissa 665/1993 sekä 7 a §:n 2 momentti laissa 1367/1990,

muutetaan 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 7 a §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 3 momentti laissa 833/1996 ja 5 §:n 2 momentti, 7 a §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti mainituissa laissa 665/1993, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a ja 5 b § ja 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 98/1990 ja 665/1990, uusi 7 momentti ja 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 665/1993, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Toimeenpanoelimet

4 a §

Oikeus työttömyyspäivärahaan vapaaehtois- ja talkootyön aikana

Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 ja 4 a §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa sekä 5 a, 5 b, 7, 7 a, 8, 9, 9 a, 10 ja 11 §:ssä, kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Työvoimatoimikunnan tai työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Henkilöllä on oikeus työttömyyspäivärahaan tämän lain mukaisesti myös siltä ajalta, kun hän palkatta osallistuu yleishyödylliseen vapaaehtoistyöhön tai tavanomaiseen talkootyöhön.

Henkilöä, joka työskentelee palkatta yrityksessä tai sellaisissa tehtävissä, jotka yleisesti tehdään työsopimuslain 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa tai yritystoimintana, ei pidetä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna työttömänä.

5 §

Työttömyyspäiväraha-oikeuden rajoitukset

Henkilö ei ole 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla työmarkkinoiden käytettävissä, jos hän itse asettaa sellaisia rajoituksia, jotka estävät tarjotun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen osallistumisen, taikka joiden vuoksi hän on eronnut työstä tai koulutuksesta. Henkilölle on varattava kohtuullinen aika lastenhoidon, kulkemisen ja muiden vastaavien esteiden poistamiseen. Henkilö ei ole työmarkkinoiden käytettävissä sellaisena aikana, jona hän on ulkomaanmatkan, kertausharjoitusten, asevelvollisuuden, vapausrangaistuksen taikka sairaalassa tapahtuvan hoidon tai muun tähän verrattavan laitoshoidon taikka muun näihin rinnastettavan syy johdosta estynyt ottamasta vastaan tarjottua työtä tai osallistumasta koulutukseen, vaikka hänelle ei ole tehty yksilöityä työtarjousta tai vaikka häntä ei ole osoitettu koulutukseen. Henkilön on katsottava olevan työmarkkinoiden käytettävissä sellaisen etukäteen työvoimatoimistolle ilmoittamansa, satunnaisen ja lyhyen ulkomaanmatkan ajalta, jonka aikana hän on tavoitettavissa ja kykenee kohtuullisessa ja tavanomaisessa ajassa ottamaan vastaan työtä tai koulutusta.

5 b §

Päätoiminen opiskelija

Henkilöllä, joka on katsottava päätoimiseksi opiskelijaksi, ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan. Päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan myöskään opiskelun lomajaksoina.

Päätoimisena opiskeluna pidetään työttömän henkilön aloittamia lukion, ammatillisen oppilaitoksen tai kansanopiston päiväopetuksena järjestettäviä opintoja sekä korkeakoulututkinnon suorittamiseen tähtäävää opiskelua. Henkilön työttömänä aloittamaa muuta opiskelua pidetään 1 momentissa tarkoitettuna päätoimisena opiskeluna, jos opintojen vaatima työmäärä, ottaen huomioon koulutus- tai opetussuunnitelman laajuus, opiskelun sitovuus, henkilön aikaisempi

työssäolo ja aiemmin hankkima koulutus, on niin suuri, että se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin. Koulutusta pidetään aina päätoimisena, jos koulutus- tai opetussuunnitelman edellyttämä työmäärä on keskimäärin vähintään 25 opetustuntia viikossa tai keskimäärin vähintään kolme opintoviikkoa kuukaudessa. Rajoitusta ei sovelleta henkilöön, jonka opiskelu on harrastusluonteista, eikä iltaopiskelua lukiossa harjoitettavaan henkilöön, ellei 3 momentin säännöksistä muuta johdu.

Henkilön, joka on aiemmin opiskellut päätoimisesti, opiskelua pidetään päätoimisena siihen saakka, kun hän on todisteellisesti päättänyt opintonsa. Lukiossa tai peruskoulussa opiskelevaa pidetään aina päätoimisena opiskelijana lukuvuoden päättymiseen saakka. Rajoitusta ei sovelleta henkilöön, jonka aiemman, opiskeluaikaisen vakiintuneen työssäolon tai yritystoiminnan harjoittamisen perusteella on ilmeistä, ettei opiskelu ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle, eikä korkeakouluopiskelijaan, joka on todisteellisesti keskeyttänyt opintonsa vähintään vuoden ajaksi.

7 §

Velvollisuus ottaa vastaan työtä

Mitä 6 momentissa säädetään, ei sovelleta henkilöön sellaisessa toisessa valtiossa, jossa hän hakee työtä, jos hänelle maksetaan tältä ajalta työttömyyspäivärahaa Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella.

7 a §

Pätevä syy työn vastaanottamisesta kieltäytymiseen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua osa-aikatyötä silloin, kun työstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava työttömyyspäiväraha työmatka- ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle maksettava työttömyyspäiväraha. Osa-aikatyöllä tarkoitetaan työtä, jossa työaika on enintään 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

8 §

Velvollisuus osallistua koulutukseen

Mitä 7 §:n 6 ja 7 momentissa säädetään velvollisuudesta ottaa vastaan työtä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen, joka järjestetään valtakunnan rajojen ulkopuolella.

9 §

Oikeus työttömyyspäivärahaan eräissä tapauksissa

Henkilö, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai joka on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kahdeksan viikon ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, hän ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kolmen viikon ajalta. Jos henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, ei hänellä ole oikeutta työttömyyspäivärahaan kuuden

viikon ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, hän ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kolmen viikon ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, tai jona työsuhde on päättynyt. Henkilö, joka toistuvasti kieltäytyy työvoimaviranomaisen tarjoamista työkyvyn tai työkyvyn selvittämiseen pyrkivistä toimenpiteistä taikka muista kohtuullisiksi katsottavista työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ilman hyväksyttävää syytä, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona kieltäytyminen on tapahtunut.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1997.

Lain 7 §:n 7 momenttia, 7 a §:n 1 momenttia ja 8 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos työstä tai koulutuksesta kieltäytyminen tapahtuu lain tultua voimaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki**työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1542/1993) 7 §:n 2 momentin 1 kohta, 15 §:n 4 momentti, 18 §:n 2 momentti, 22 a §:n 1 momentti, 25 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 momentti ja 39 §, sellaisina kuin niistä ovat 15 §:n 4 momentti ja 34 §:n 1 momentti laissa 1705/1995, 22 a §:n 1 momentti laissa 665/1996, 25 §:n 1 momentti laissa 1320/1994 ja 39 § laissa 331/1997, sekä lisätään lakiin uusi 34 a §, seuraavasti:

7 §

Työharjoittelun järjestäminen

Työmarkkinatuen saajaa ei voida osoittaa työharjoitteluun:

1) sellaisiin tehtäviin, joista työharjoittelun

järjestäjä on työharjoittelun aloittamista edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä tai joissa harjoittelun järjestäjä työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti on muuttanut työntekijän työsuhteen osa-aikaiseksi;

15 §

Työmarkkinatuen rajoitukset

Työmarkkinatuen saamisedellytyksistä on muutoin voimassa, mitä työttömyysturvalain 4 a, 5, 5 a ja 5 b §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta, jollei 2 luvun säännöksistä muuta johdu.

18 §

Velvollisuus osallistua koulutukseen

Henkilöllä on aina oikeus kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työmarkkinatukeen koulutuksesta, joka järjestetään valtakunnan rajojen ulkopuolella.

22 a §

Ostavastuu-aika

Työmarkkinatukea maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä viisi työpäivää enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Tältä viiden päivän osovastuuajalta ei makseta työmarkkinatukea. Osovastuupäiviksi ei katsota 16—20 §:ssä tarkoitettuihin odotus- ja määrääkoihin sisältyviä työttömyyspäiviä.

25 §

Työmarkkinatuen maksaminen ilman tarveharkintaa

Taloudellisen tuen tarvetta ei edellytetä 180 ensimmäisen työttömyyspäivän aikana sellaiselta henkilöltä, jonka oikeus työttömyyspäivärahaan on päätynyt työttömyysturvalain 26 §:n 1 momentissa olevan rajoituksen vuoksi. Henkilölle, joka on täyttänyt työttömyysturvalain 13 tai 16 taikka 16 a §:ssä säädetyn työssäoloehdon ja saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 26 §:n 1 momentin mukaisen enimmäisajan, aloitetaan sanotun 180 työttömyyspäivän laskeminen alusta, kun henkilö uudelleen täyttää työmarkkinatuen saantiehtot.

28 §

Työmarkkinatuen hakeminen

Työmarkkinatuen hakijan on esitettävä kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle selvitys työmarkkinatuen suuruuteen vaikuttavista tuloista sekä annettava muut tuen myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot. Työmarkkinatuki maksetaan tukioikeuden syntymisestä lukien, ei kuitenkaan ilman erityisen painavaa syytä pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen tuen hakemista.

34 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle lausunnon 13 ja 14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa, 16—22 §:ssä, 25 §:n 3 momentissa ja 26 §:n 2 momentissa säädettyjen työmarkkinatuen edellytysten täyttymisestä. Lausunto annetaan 15 §:n 4 momentissa säädettyistä edellytyksistä ainoastaan siltä osin kuin työmarkkinatukeen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 4 a §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa sekä 5 a ja 5 b §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta.

34 a §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työmarkkinatukea koskevassa asiassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysturvalain 29 §:ssä säädetään oikeudesta saada tietoja työttömyysturva-asiassa.

Työvoimaviranomaisella on oikeus massaluovutuksena saada maksutta työmarkkinatuen ja työttömyysturvalain 5 b ja 8 §:ssä tarkoitettujen työttömyyspäivärahan saamisedellytysten käsittelyä varten opetushallitukselta, lääninhallituksilta ja korkeakouluilta opiskelijavalinnoissa valituksi tulneiden nimet, henkilötunnukset sekä oppilaitosta ja opintolinjaa tai koulutusohjelmaa koskevat tiedot ja tiedot opiskelun päätoimisuudesta. Työvoimaviranomaisella on oikeus yksittäistapauksessa työmarkkinatuki- tai työttömyyspäivärahoikeuden ratkaisemiseksi.

si tai tarkistamiseksi saada tässä momentissa tarkoitetut tiedot maksutta asianomaiselta oppilaitokselta.

39 §

Työttömyysturvalain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta seuraa, sovelletaan työmarkkinatukeen, mitä työttömyysturvalain 6 §:ssä, 28 §:n 4 ja 6 momentissa, 32, 36,

36 a ja 39 §:ssä, 42 §:n 2—4 momentissa, 43 c §:ssä ja 44 §:n 3 momentissa säädetään työttömyyspäivärahasta ja työttömyysturvasiasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1997.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1997

